

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej. Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 2 goldinarja.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XVIII.

V Celovcu, 10. februarja 1899.

Štev. 4.

„Šulvereinska“ božičnica v Velikovcu

ali:

c. kr. uradniki v službi nemškutarije.

Iz Velikovca, dne 25. januarja.

Naša „Národna šola“ napravlja leto za letom po svojih skromnih močeh lepe božičnice. Vsakokrat zbira se cvet slovenskih kmetov iz naše okolice in ubogi šolarji dobivajo pri tej priložnosti primerne darove. To je zbudilo pri naših nemških nacionalcih ne malo strahu in ósupnosti. Ako gre tako naprej, mislili so si tñ gospodje, tedaj bo čedalje več otrok odpadlo od nemške mestne šole. Tako se je tedaj dvoje tukajšnjih društev, podružnica nemškega šulvereina in krajevno podporno šolsko društvo, óhrabrilo in sklenili so letos tudi za otroke nemške šole napraviti božičnico. V ta namen so nabrali tukaj kakih 70 gld., v Celovcu pa, kjer jim je bila sreča bolj mila, je menda neki osiveli vodja liberalne stranke sam dal 80 gld., in nabrali so skupaj svóto 400 gld., 200 gld. je dal nemški „šulverein“. Zares, ako bi naša slovenska stranka tudi drugih vspehov ne imela zaznamovati, je že to velik vspeh, ker je priborila s svojim nastopom našemu ljudstvu gmotne olajšave. Tako je ustanovitev slovenske posojilnice prisilila mestno hranilnico, da je morala znižati obrestno mero, in „Národna šola“ je vzbudila pri naših nasprotnikih nenavadno darežljivost proti našemu ljudstvu.

Nameravana božičnica se je vršila precej pozno po Božiču, v nedeljo dne 22. jan. v mestni šoli. Vpričo božičnega drevesa vršili so se razni govori, vendar je izmed otrok le samo jedna deklica govorila, in otroci so peli. Nazadnje so se darovi med otroke razdelili. Govoril je šolski voditelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik g. M. Artnak in sicer kakor poročajo „Freie Stimmen“: „jedrnato in v nemško-nacionalnem duhu“. Za njim se je oglasil c. kr. ravnatelj učiteljišča v Celovcu, gosp. Boltazar Knapitsch, ki je otrokom razlagal, kako potrebna jim je nemščina, čemu naj se je učijo itd. — No, ta je lepa! Nekaj moramo posebno pibiti: „Šulvereinovi“ vedno trdijo, da je „šulverein“ le za nemške otroke, da Slovence pušča pri miru. Če je bila velikovška božičnica res namenjena samo nemškim otrokom, čemu je potem g. Knapitschu bilo treba še posebej priporočati in

hvaliti nemščino? Ali g. Knapič se je s svojim govorom vjel sam in potrdil to, kar čivkajo vrabci po vseh strehah, da je namen „šulvereina“ le pomenčevanje slovenskih otrok. — Značilno je, da c. kr. uradniki tako morejo zlorabiti božičnice za politične namene!

Z božičnico pa še niso bili zadovoljni. Zlasti celovski gostje, med njimi tudi žena Knapičeva, so hoteli Velikovčanom še posebej pokazati svoje nemštvo. Zato so se „šulvereinovi“ zvečer zbrali pri „Sternwirth-u“. Ker je pa povabljenih gostov premalo došlo, povabili so še v prednji sobi sedeče goste, naj se tudi udeležijo zborovanja. Vkljub temu vseh zborovalcev ni bilo več ko 80, kar ne kaže posebnega zanimanja za stvar „heilovcev“. Gosp. župan Pinterič pozdravi navzoče, posebno iz Celovca došle govornike, in obžaluje, da ni bilo mogoče prej napraviti božičnice. Seveda slovenska stranka bo rekla, da jo mi z napravo te slavnosti posnemamo. (To je tudi istina!)

Kot prvi govornik nastopi potem gosp. Boltazar Knapitsch, vodja c. kr. učiteljske pripravnice v Celovcu, in proslavlja imenitnost nemškega jezika, za katerega veljavo bi se imeli ne samo Nemci, ampak tudi Slovenci potegovati. (!?) Dalje pripoveduje, da na Kranjskem, kjer je poprej služboval, slovenski kmetje celo učiteljem velike nagrade plačujejo, da v posebnih urah njihove otroke v nemščini poučujejo. Tako bi lahko povsod v slovenskih šolah se tudi nemščina učila, ako bi znanih „rogoviležev“ ne bilo. Konečno proslavlja koroške učitelje kot tiste junake, ki se jedino na slovenskem Koroškem za nemški jezik trudijo in zakliče jim „heil“. — Značilno je za naše koroške razmere, da se drzne c. kr. vodja učiteljske pripravnice, ki vzgaja učitelje, tako govoriti. Ali ta gospod ne vé, da so naše takozvane „dvojezične“ šole v resnici itak le nemške, posebno pa še je tukajšnja mestna šola, katero obiskuje 500 otrok, med katerimi je najmanj 300 Slovencev, popolnoma nemška?! Ali ni popolnoma opravičena zahteva naše stranke, da se slovenski otroci tudi v svojem maternem jeziku dobro izučijo? Zares, ako se naši učitelji vzgajajo od gospodov takega mišljenja, kakor je gospod vodja Knapitsch, potem nam koroškimi Slovincem ni upati boljše prihodnosti!

Potem nastopi kot govornica žena imenovanega ravnatelja, bojevita gospa Knapitsch¹⁾ in

pravi, da je zgodovinsko dokazano (čujte! čujte!), da je Velikovec že od nekdanj „nemško“ mesto bilo, „pozneje“ sicer so prišli tudi Slovenci v mesto, ali mesto je ohranilo vedno „nemški značaj“, katerega moramo mi „Nemci“ (?) varovati zoper vse napade od strani slovenske stranke! K temu morejo nemške gospe veliko pripomagati s tem, da le nemške posle najemajo (čujte!), le pri Nemcih kupujejo in le vžigalice kupujejo, ki jih je založil nemški šulverein²⁾. — Gospi Knapitsch bi mi najpoprej priporočali, da se o koroški zgodovini malo bolj temeljito priuči. Zakaj zgodovinsko je dokazano, da so Slovenci prišli na Koroško najpozneje koncem 6. stoletja p. Kr., saj so l. 592. p. Kr. razdžali rimsko mesto Tiburnijo pri Špitalu na Gorenjem Koroškem in nemške Bavarce premagali v bitkah pri Sachsenburgu na Gorenjem Koroškem in pri Innichenu na Tirolskem. Bavarci, tedaj Nemci, so se pa v nekaterih krajih koroške dežele začeli stalno naseliti še le v 8. stoletju. Tedaj, ako bi tudi obveljalo, kar je trdila gospa Knapitsch, da je Velikovec bil od začetka „nemško“ mesto, vendar ker so Slovenci že poprej v tem kraju bili, kjer zdaj Velikovec stoji, in tudi v celi okolici, je pač gotovo, da so Slovenci ob enem z Nemci že od začetka bili v Velikovcu, tedaj Velikovec že od začetka ni bil „nemško“ mesto. Kar pa nemške posle v našem mestu zadene, istih gospa Knapitsch pri nas lahko s svetilnico more iskati. Gesla „Svoji k svojim“ bomo se pa mi Slovenci v prihodnosti tem bolj držali, potem bodo gotovo kmalu nekaterim tukajšnjim nemškim prenapetnežem vsahnili.

Stari g. Pinterič povdarja potrebo znanja nemškega jezika, ker s tem veliko denarja pride v našo deželo. (?) Mi temu ne moremo pritrditi, ker smo prepričani, da je v prvi vrsti potrebna poštenost in pridna roka; s tem se zida posvetno blagostanje.

Vodja Steinlechner pravi, da le „nemška“ omika in obrtnija nas stori srečne. Milo toži, kako

¹⁾ Drugače imajo ženske prednost pred moškimi. Tukaj pa je gospa K. nastopila še-le za svojim možem. Ali je pri „schulvereinovi“ druga „móda“?

²⁾ V „dokazovanju“ je gospa Knapitsch res močna. Ne dvomimo, da nam lahko dokaže še marsikaj drugega, na primer: da je žena, ki se je porodila v slovaškem mestu Trenčinu ter slišala na lepo ime „Černy“, predno se je poročila s sinom slovenskega branjevca v Celovcu, še vedno — nemške krvi, ka-li?!

PODLISTEK.

Tine in Barigeljc.

Gospod urednik! Vi pač mislite in pa ne samo Vi, ampak tudi mnogo drugih, da jaz nič več ne mislim. To pa sklepate iz tega, ker že dolgo niste nič slišali od mene. Vi mislite, da Barigeljc prav trdo spi, kakor kakšen medvedek v svoji luknji. Presneto dobro bi bilo, ko bi si Barigeljc tudi mogel privoščiti to, da bi se kam zakopal in smrčal celo zimo. Ali to Barigeljcu pač ne nese. Dela povsod čez glavo! In pa še Franca; cel dan jo ima človek na ušesih. „To, pa to, ja pa še to bi bilo tudi dobro storjeno in po letu je drugzega dela dosti.“ To so njene besede. Franca hoče biti najboljša gospodinja od vseh, kar jih je pod našim zvonom, in zato ne smejo njene oči nobenega dela pregledati. Vse vidi in tudi vse pové, kako bi pač po njenej pameti najboljše bilo. In Barigeljc, ki tudi noče za slabega gospodarja veljati, skače cel dan po delu. Zdaj je treba v hlev, zdaj v kolarnico, zdaj na tlanišče, pa tudi po belem snegu v les. Če po letu drv zmanjka, potem je hitro vojska v hiši. Žene so kmalu hude. In pa imajo tudi prav. Jaz si še misliti ne morem, kaj bi počel, ko bi po letu pri nas drv zmanjkalo, zato jih pa tudi po zimi napeljem, da jih imamo zmerom za celo leto naprej. In tako je zmerom suhih drv pri hiši. Mokre drva kuriti, se pravi denar v ogenj metati, tako so mi že moj dedej rekli. In pa Franca je tudi rekla, da z mokrimi drvami ne bo kurila, pa je kraja konec.

In tako vidite, gospod urednik, da sem tudi po zimi priden. Vi boste seveda rekli, no zato pa zvečer, ko se zmrači, kmalu v postelj zlezeš. Tako bi bil tudi jaz že večkrat rekel, če sem prav truden bil, ali jaz sem obračal tako, Franca pa je obrnila in Barigeljc je še cel večer treske tesal, da je Franca imela podkuriti.

Kot kmečki sin morate pa vedeti, da je po zimskih večerih za gospodarja tudi drugih, manjših opravil in tako nam pač čas kmalu poteče in ga za spanje prav malo ostane. Pa tudi ženske ne držijo v teh večerih križem rok. Tem skrbimo že mi za delo. Posebno pa otroci se trudijo cel dan, da imajo mati zvečer dela. Živi so kakor živo srebro in tako se jim kmalu pri skakanju kakšna nesreča prigodi. Gotovo ste tudi vi, gospod urednik, včasih materi preskrbeli za zvečer kakšno tako delo, da so morali krpati. Vsaj meni se je tako večkrat zgodilo, da so hlače počile ali pa tudi, da sem kakšen kos od sukne pustil na kakšni veji. Če je suknja bila strgana, to še ni prišlo zvečer na svitlo, ker tedaj sem se vedno hitro slekel ter rekel, da mi je vroče v jopiču, ali če so hlače počile, potem je bil večji križ! Prišel sem vselej tiho v izbo in dlan držal tam, kjer je poknilo. Mati pa so kmalu zapazili ter rekli: aha, se bojiš, da ti srajca ne bi ušla in potem je še enkrat poknilo, pa to je bolelo.

Te navade, materi priskrbeti dela za zvečer, otroci še dandanes niso opustili in tako ga ima tudi moja Franca dosti. Moja Franca pa tudi prede in prede, da je veselje. Skoraj vsaki večer gre vedno „drr, drr, drr“ in kolo včasih zraven poje „ciga-miga, ciga-miga.“ Franca pa slini in slini prste in

če predivo ne dela poslušno, ugrizne tudi v predivo in potem se oglasi še Franca s svojim „pu“¹⁾, če hoče spraviti pezdir iz zob.

Da je še večji „špas“, zato pa skrbijo gruncelj, muca in pa žid. Da so to imena od živalij, to si boste gotovo mislili in jaz vas v tej misli potrdim. K hiši pa je ta žival tako-le prišla:

Franca, seveda, to se samo ob sebi zastopi, hotela je na vsak način mačko pri hiši imeti in tako naša muca že tri leta pri hiši lovi miši. Slanine, klobas in drugih mastnih jedi naša muca ne trpi okrog ležati in zato vselej to pospravi, kar vidi v neredu. Seveda letijo tistikrat burklje za njo, pa kaj se muca zmeni za to, da je le ne zadenejo. Ona hoče red v hiši in jaz jej dam čisto prav. In čemu jo je Franca vzela v hišo in saj tudi muca ni kriva, da je slanina ravno tako lepo na klopi ležala, da jo je lahko vzela in da slanina prsim tako dobro dē.

Ker pa je že mačka pri hiši bila, sem rekel Franci, zakaj bi tudi psa ne imeli in tako sem pripeljal še grunceljna k hiši.

Ko sem pa lansko leto pri nekem zborovanju prepričal nekega liberalca, da koroški Slovenci še nismo nobenega Nemca snedli in da tudi njega ne bomo, mi je iz same hvaležnosti dal prav lepo, veliko papigo, našega žida. Ker jo je dal, kakor mi je tistikrat pravil, v neko nemško šolo na slovenskem Koroškem, blebeta nekatere nemške besede pač tako, kakor tisti slovenski otroci, ki hodijo v take šole. Ona pač ne vé, kaj vpije. Če stopiš bliže k njej, tedaj sproži svoj „tud tak“. Dolgo nisem vedel, kaj bi imelo to pomeniti. Pred kratkem pa sem zvedel od naših otrok, ki hodijo v

Slovenci! Vpišite se v Mohorjevo družbo!

se nemščina par let semkaj zatira (?), ali vendar pravi dalje, ako smo Nemci složni, bomo prišli zopet na krmilo. Ali Nemci morajo biti bolj požrtvovalni in kot izgled naj jim služi slovenska družba sv. Cirila in Metoda, katera, dasi le samo okrog 6000 udov šteje, vendar tako ogromne svote nabere za slovensko šolstvo. Ako trdi g. Steinlechner, da se nemštvo zatira, tedaj to nič ni drugega, kakor stara basen o volku in jagnjetu. — V tukajšnji celo nemški mestni šoli je od 500 otrok najmanj 300 Slovencev. Gospod vodja, povejte nam, kdo se v tej šoli zatira, Nemci ali Slovenci?! Nemci imajo tukaj šestrazredno ljudsko šolo, v kratkem postavijo si še trirazredno nemško meščansko šolo, potem imajo vsako nedeljo v mestni cerkvi dve nemški pridigi in krščanski nauk, ako vse to ni zadosti za ohranitev svojega „nemštva“, potem sloni celo njihovo nemštvo na zelo slabih nogah. Laskava pohvala pa, katero izreka g. Steinlechner naša dični družbi sv. Cirila in Metoda, naj nam Slovincem služi v spodbujajo, da jo še bolj požrtvovalno podpiramo!

G. vodja Knapitsch se zopet oglasi in proslavlja zasluge c. kr. okr. šolskega nadzornika g. Artnaka za nemštvo, kateri kakor dobri pevo-vodja ne samo v Velikovcu, ampak v celem okraju podložne svoje učitelje spodbuja v delu za nemštvo. (Ta pohvala pové — jako mnogo!)

Gosp. M. Artnak, c. kr. okrajni šolski nadzornik in nadučitelj v Velikovcu, na to odgovori, da on je sicer rojen Slovenec iz Južnega Štajerskega (!), vendar je vseh 41 let, odkar služi na Koroškem, vedno delal le za nemštvo in hoče tudi nadalje svoje moči tej stvari posvetiti. — Gotovo je zelo grdo, ako ima rojen Slovenec žalostni pogum, se tako pridružiti zatiralcem svojega lastnega naroda. Tužna mu majka!

Zadnji govornik je bil g. c. kr. gimnazijalni profesor Flora iz Celovca, ki povzdiguje nemško kulturo in nemško pesem. — Da so vsakemu govorniku pritrjevali zborovalci v navadnim in običajnim „heilanjem“, je samo ob sebi razumno. Nazadnje so zapeli še „das deutsche Lied“ in „die Wacht am Rhein“. Potem se je začela prosta zabava, katera je trpela do pozne noči. Heil in heil!

Državni zbor.

(Izvirno poročilo iz Dunaja.)

32. seja dné 17. jan. Na dnevnem redu prve seje po novem letu je bilo 12 raznih bolj ali manj važnih točk, preteklo pa je blizu pet dolgih ur, ne da bi zbornica prišla do prve točke dnevnega reda. Začetkom seje se predsednik dr. pl. Fuchs spominja nedavno umrlega poslanca grofa Falkenhayna, kateremu smo tudi koroški Slovenci posebno hvalo dolžni, ker nam je kot poljedelski minister bil jako naklonjen in nam pripomagal do slovenskega potovalnega učitelja in kmetiji in gospodarstvu. Bil je pokojnik mož, zvesto udan katoliški cerkvi in presvitlemu cesarju, blag značaj in vedno zvest konservativnim načelom. Zbornica vstane v znamenje svojega sožalja, a kaj so storili levičarji? Ko je začel predsednik hvaliti zasluge pokojnega, Slovanom naklonjenega Nemca Falkenhayna, zbežali so levičarji iz zbornice in si-

nemško šolo, kaj bi to imelo pomeniti. Ko sem stopal po cesti proti farni vasi, vsuli so se ravno otroci iz šole ter mi šli naproti. Mladi škorki vpili so kakor moj žid doma „tud tak, tud tak“. En čas sem šel mirno, potem sem se pa tudi jaz oglasil ter jih vprašal: „Kaj, jaz sem tud tak? Kdo pa je to rekel, da sem jaz tud tak?“ Sami mi niso mogli razložiti, kaj upijejo, pa konečno sem vendar spravil iz njih, da hočejo pozdraviti in reči, seveda po „nemški šprahi“ dober dan. Moj žid nič ne more zato, da upije „tud tak“ in otroci pa tudi nič.

Moj gruncelj, Francina muca in pa naš žid živijo v lepej zastopnosti in se imajo prav dobro ter nam po večerih napravijo veliko smeha. To pa ni bilo zmeraj tako. Ne pravi pregovor zastoj: „Ta dva se gledata kakor pes in pa mačka“, če hoče o dveh povedati, da se grdo gledata. Tako gledala sta se tudi moj gruncelj in njena muca, prej pri hiši in zato tudi prej pri skledi. Njeno obnašanje bilo je strašno, ošabno, hodila je vedno ponosno po hiši, kakor kakšna princezinja. Kamor je stopila, pokazala je z vsako stopinjo, kakor bi bila kuhinja, klet, hranilna, z eno besedo vse, prav vse njeno in vse prav samo zaradi nje. Nihče ni še od nje dobil darila in vendar je vzela vse, kakor da bi bilo samo po sebi vse za njo. Če je bilo ognjišče toplo, seveda morala je tam sedeti in če je Okrogelnikova prišla zvečer na ves, no, muca morala je v naročje. Okrogelnikova sicer nima rada mačk, ali muco vzela je vedno v naročje, da se pač materi ne bi zamerila.

Lahko si tedaj mislite, kako težko je bilo pri srcu od začetka mojemu ubogemu gruncelju. On

cer ne le nemški narodovci in naprednjaki, temveč celo tudi tako imenovani krščanski socialisti, ki jih vodi katoliški dr. Lueger in duhovnik dr. Scheicher!

Po naznanilu, kaj je vlada med počitnicami ukrenila na podlagi § 14., predlagali so dr. Funke in tovariši, naj se celo ministerstvo zaradi zlorabe § 14. obtoži. Pri raznih prošnjah ali peticijah so pričeli parlamentarni rogovileži dogovorjeno

obstrukeyo.

Njih prvak profesor Kaiser je predlagal, naj se peticija, katero je Mladočeh Krumbholz uložil v imenu neke občine zoper ogersko pogodbo, v celoti natisne v zapisniku današnje seje; o tem predlogu naj zbornica glasuje po imenih. Predlog je našel dosti podpore ter je tako obveljal. Sledilo je potem drugo, tretje itd. osebno glasovanje o prav ničevih in malenkostnih zadevah.

Dr. Lemiš na straži.

Jako osmešil se je pri tem glasovanju zastopnik pete kurije na Koroškem dr. Artur Lemiš. Stal je ves čas, ko se je vršilo prvo glasovanje, kakor pribit zraven predsedništva z imenikom glasujočih poslancev v roki ter je zapisoval, kdo je glasoval in kdo ne. Po dovršenem glasovanju se takoj oglasi za besedo. Vse je bilo radovedno, kaj pametnega in važnega bo naš „stražnik“ nasvetoval. Čujte in strmite, kako velikansko pregreho je predsedniku očital! „Celo glasovanje“, pravi dr. Lemiš, „je ničevno, ker zapisnikar ni poklical poslanca Grobelskita, da glasuje. Predlagam torej, naj se še enkrat imenoma glasuje in sicer tajno po listkih.“

Podpredsednik dr. Ferjančič smehljuje počuči tožitelja, da so zapisnikarji praviloma klicali vse poslance, dr. Grobelski pa je že lansko spomlad odložil svoj mandat, torej ni več člen zbornice in ne more ter ne sme glasovati. (!!) Dr. Lemiša oblije ta pouk z vidno rudečico, a že pri drugem osebno glasovanju stoji zopet možato na straži. Zopet predlaga, da se mora v dveh urah napraviti nov tiskan imenik poslancev, kajti v sedanjem še najde ime grofa Falkenhayna, ki pa je one dni umrl. Vse se smeje modrijanu, le njegovi nemški tovariši podpirajo njegov predlog. Večina je seveda njegov smešni predlog zavrgla.

Nato je predsednik zaključil mučno sejo, prej pa je bil še daljši razgovor o dnevnem redu prihodnje seje.

Komedijanti na delu.

33. seja dné 19. jan. se je vlekla skozi tri ure, a zbornica zopet ni prišla niti do prve točke dnevnega reda. Takoj ob pričetku seje je dr. Gross v imenu levičarjev oporekal zapisniku prejšnje seje, nasvetoval nekaj malenkostnih poprav in zahteval glasovanje po imenih. Dvakrat zaporedoma so morali poslanci z osebnim glasovanjem tratiti čas, večina je seveda dr. Gross-ove zahteve odklonila, a nagajivci so dosegli, česar so želeli; prepričali so zopet redno sejo. Za sedaj so opustili divje kričanje v dvorani, ne razbijajo več po mizah in po svojih sedežih, menda jih je vendar enkrat sram tako grdega postopanja. Iztuhtali so pa kaj novega, kar boče nekaj časa vleklo in preprečilo vsako resno posvetovanje in delovanje v zbornici. Izročili so namreč celo kopo raznih nasvetov in inter-

pošten skoz in skoz in pa zvest in vendar bil je vedno zadnji v hiši. Bolelo ga je to in dostikrat bi se bil najraje jokal, ko je videl, kako plačilo prejema za svojo zvestobo. Pri vsem tem pa ni sovražil muce in vedno je dejal sam pri sebi: enkrat bom že še tudi za te dober. Seveda se je moral pri vsej svoji dobri volji večkrat jeziti. In kako bi se tudi ne. Če je Franca jedi dala v skledico, bila je pač muca pred pri njej in če je gruncelj tudi urno priskočil, saj mu ni pustila muca do jedi. Dostikrat se je zgodilo, da sta po pol ure pri skledi režala in kašo pihala. In kolikokrat se je zgodilo, da so mati ob nedeljah kaj od mesa dali v skledo. Tistikrat sta šele gledala se in navadno se je zgodilo, da je žid, ki je sedel na svojem tronu, skočil v skledo, vzela meso in zletel zopet na svoj tron in se jima prav potuhnjeno smejal. Nekega dné lezla je muca k židu, da bi mu ukradla meso. On jo je potuhnjeno gledal in se delal, kakor bi spal; ko pa je muca stegnila tacco po mesu, zgrabil jo neusmiljeno in začel strašno obdelovati. Gruncelj pozabil je na vse krivice in pri-tekkel mucii v pomoč ter jo rešil iz židovih kremp-ljev. Od tistega časa pa sta gruncelj in muca najboljša prijatelja in tudi žid se je udal ter dobil „rešpekt“ pred njima.

Muca se je prepričala o poštenosti in vé danes tudi ceniti grunceljovo zvestobo. Saj jej je ravno pred kratkem rešil pet lepih, njenih mladih. In cel dan ona tudi ne more pri njih biti, saj mora tudi malo pogledati na vas. Tistikrat pa skrbno varuje mlade — gruncelj. In kako jih lepo po hiši nosi, tako kakor bi se bil na to učil pri kaki pestrnji. Žid pa se nič več ne upa jima iz

pelacij (vprašanj) ter zahtevajo, da jih morajo zapisnikarji čitati od prve do zadnje črke. Ubogi poslanci-zapisnikarji so torej prebirali cele dve uri izročena pisma, a krdelo levičarjev jih je stražilo, da pri čitanju niso prezrli kake besedice! Drugi so se jim rogali ter uganjali na stroške davko-plačevalcev vsakovrstne burke in šale. Ali niso taki poslanci in zastopniki ljudstva pravi komedijanti? Taka bedasta potrata časa in denarjev je razdražila celo socialne domokrate tako, da so se hudo sprli s svojimi prejšnjimi prijatelji in zavezniki na levi. Socialni demokrat Rieger je predlagal, naj pride v prihodnji seji pred vsemi drugimi točkami na vrsto vladni predlog, da se odpravi kolek za časnike in koledarje. Temu sta pa v imenu nemških upornih strank strastno ugovarjala posl. Kaiser in Jurij Schönerer, kar je spravilo rudečkarje po koncu. Poslanca Daszynski in Berner sta levičarje prav pošteno okregala ter jim očitala, čemu da nasprotujejo vsakej razpravi s tako otročjim in trmastim kljubovanjem, med tem, ko ljudstvo zahteva resno delo, ne pa komedije od svojih zastopnikov. Kričač Wolf je s surovimi medklici vedno izzival in dražil socialne domokrate, ti pa so psovali plačanega rogovileža za Prusijo s priimki, katerih ne bo tako hitro pozabil.

Kaj posl. Tschernigg socialnim demokratom svetuje.

Rudečkarji naperjajo vse sile, da bi zbornica prej ko mogoče rešila vladni predlog, vsled katerega bi ne bilo več treba plačevati koleka (štemplja) za časnike in koledarje. V ta namen je socialni demokrat Berner jako živo in zgovorno priporočal poslancem, naj privolijo, da se v prihodnji seji pred vsemi drugimi točkami razpravlja o odpravi časniškega koleka. Pravi med drugim: „Schönerer in drugi bogataši, ki imajo milijone na razpolago, kaj lahko plačujejo kolek, a nam delavcem gre trda za vsak krajcar, mi ne moremo teh priklad za svoje časopise plačevati. Zato nujno pozivljam vse stranke, naj pritrdijo mojemu predlogu.“

Komaj je končal govornik zadnje besede, obrne se koroški posl. Tschernigg proti njemu in svetuje demokratom ne v šali, ampak v vsej resnobi: „Hörts halt auf, Zeitungen zu lesen.“ („No pa pustite časopise, ne prebirajte jih več.“) Ta duhoviti nasvet prvaka naših „bauernbunarjev“ pač zasluzi, da ga pribijemo za prihodnje čase. Saj je znani rassodbí modrega kralja Salomona in slovečemu zdravilu ranocelnika dr. Eisenbarta podoben kot jajcu jajce. Želimo samo to, da rabijo to radikalno zdravilo ne samo le delavci in rudečkarji, ampak tudi pristaši slovečega „bauernbunda“ ki stoji pod poveljem takega modrijana.

Zbornica — čitalnica.

Dné 24. jan. se je vršila 34. seja prav mirno, a zopet se je tratil samo čas. Razprav ni bilo, govorov ni bilo, kričači so obmolknili. Delo in trud so imeli zopet le ubogi zapisnikarji. Levičarji so namreč nagajali danes s tem, da so zahtevali, naj se vse vloge in interpelacije dobesečno prečitajo, kateri zahtevi je moral predsednik ugoditi. Obstrukeyonisti so seveda nastavili nekaj svojih zvestih mož na stražo, ki so pazili, da zapisnikarji pri čitanju dolgih pisem ne izpustijo kake besedice. Za interpelacijami so prišle peticije ali prošnje na vrsto

sklede vzeti, ker vidi kako složna sta. Franca pa je včeraj, ko sva o tej živalski složnosti govorila, vzdihnila ter rekla: „Oj kako bi bilo lepo na svetu, ko bi ljudje tako složni bili. In ko bi kmetje pri nas združili se, tako kakor je bilo v zadnjem „Miru“ brati, potem nam ne bi predrzni žid mesa iz sklede jemal in jedli bi ga sami. Ti pa, Barigelje, če ne boš prvi, tudi zadnji ne smeš biti med udi zadružnega skladišča.“

„Tako je, Franca,“ sem dejal ter trdno sklenil pristopiti k zadrugi. Danes pa pravim: „Živeli vsi tisti, ki delajo za naš kmečki stan!“

Vitez Boor, ponarejevalec bankovcev v Rožeku.

(Konec.)

Tudi ni nikoli izdajal samo ponarejenih bankovcev, ampak je vselej 2 do 3 vmešal med 10 pravih, in je na vsak slučaj bil pripravljen dati pojasnila, odkod mu je bankovec dohajal.

Že v svoji mladosti je bil spreten risar, litograf, pozneje se je še bolj uril v vseh dotičnih umetnostih, kakor je rekel: le za kratek čas. Tudi je v svojem visokem stanu imel na razpolago vse potrebne novice, napravo in orodje. Tako mu je bilo lahko bankovec napraviti tako natančno, da ga je bilo le težko razločiti od pravega. Še papir za bankovce je sam napravil in tudi znal napraviti na papir vodene poteze, katere pa so se videle le 7 do 8 mesecev, potem pa pomalem izginile raz bankovcev. Tudi črke iz svinca je sam izrezoval,

Predsednik je bil te komedije kmalu sit ter je sejo zaključil. Tako je minul zopet en dan brez vsega dela, brez vse koristi, trmasti nemški nagajivci pa so ubogo ljudstvo zopet oškodovali za pet tisoč goldinarjev.

Kakšno škodo dela ljudstvu obstrukcija?

Jedna seja našega državnega zbora stane, kakor znano, z dijeta in drugimi stroški blizu 5000 gld. V prvi seji tekočega leta so se vršila štirikrat glasovanja po imenih in ničesar drugega, torej stane vsako glasovanje okroglo 1250 gld. V drugi seji se je le dvakrat glasovalo po imenih in odpade torej na vsako glasovanje svôta 2500 gld.; šest imenskih glasovanj stalo je skupno 10.000 gld. V prvi seji se je vršilo imensko glasovanje o neki češki prošnji za 1000 gld. brezobrestnega posojila. O tej peticiji se, kakor znano, še ni vršila nikak razprava, marveč se je o njej samo glasovalo, oziroma samo o tem, ali naj se doslovno prebere ali ne. To glasovanje samo je bilo za 250 gld. dražje, nego ako bi bil državni zbor prosilec kratkomalo podaril 1000 gld. V tem slučaju bi bil zadovoljen vsaj dotični prosilec, med tem ko sedaj s svojim uspehom ni zadovoljna niti obstrukcijska gospôda. Iz teh vrstic je razvidno, koliko tisočakov se zmeče skozi okno brez najmanjše koristi, med tem ko mora marsikateri davkoplačevalec svoje pristradane krajcarje plačati za take bedarije.

Dopisi prijateljev.

Iz Tinj. (Odlikovalna slavnost.) Dné 4. t. m. obhajali smo tukaj redko in pomenljivo slavnost. Ta dan se je namreč našemu velezaslužnemu mil. gosp. proštu Lovro-tu Serajnik-u slovensko izročil od presvitl. cesarja mu podeljeni visoki red železne krone 3. vrste. Redka je bila ta slavnost, ker veljala je 90 let staremu, že nad 63 let vzorno delujočemu dušnemu pastirju in iskrenemu slovenskemu rodoljubi; pomenljiva, ker se ne spominjamo, da bi kdo izmed prednikov mil. g. prošta prejel tako visoki red od presvitlega cesarja. Topiči so to redko slavnost širši naši okolici naznanjevali, proštniški dvorec pa, v katerem se je slavnost vršila, je bil z zastavami okrašen. Vkljub temu, da je bil ta dan sobota, je vendar došlo več duhovnov iz treh sosednih dekanij na to slavnost. Kot zastopnik Tinjske občine je bil navzoč gosp. župan Ahac. Po kratkem nagovoru, v katerem je proslavljajal zasluge odlikovanca, je izročil g. okr. glavar Kreuter iz Velikovca mil. g. proštu red železne krone 3. vrste in potem tudi jubilejno svetinjo za 40-letno službovanje ter izrazil željo, da bi mu dal Bog še dolgo let ovo visoko znamenje cesarjeve milosti nositi. — Red železne krone je zelo krasen red, predstavlja kronanega dvoglavnega orla, nosi se na rumeno-modrem traku, je celo iz zlata zelo umetno narejen in je vreden 400 gld. Na prednji strani kaže red črko F, na zadnji strani pa letno številko 1815. Ustanovil je namreč ta red cesar Franc I. leta 1815. v hvaležni spomin, ker so istega leta, ko je bil Napoleon I. v drugič in za vselej premagan, laški deželi Lombardija in Beneška zopet nazaj prišli k avstrijski državi. Red železne krone šteje v treh vrstah samo sto članov ali vitezov, in sicer tretja vrsta 50,

in sam napravil tiskalnico. V Kottlingbrunu, kjer so ga pozneje nenadoma zasačili, so našli 14 predalov polnih z različnim orodjem: barvami, kemičnimi tvarinami, veliko srebrnih in bakrenih platic in tako dalje. Okna v njegovo delavnico, kamor nikdo ni smel stopiti, so bila leto in dan zagrnjena in zunaj pod oknom na vrtu bil je priklenjen hud pes, da noben ovaduh ni mogel blizu. Stala je v delavnici tudi miza, ki je imela dva krova; na vrhnjem so bile za na videz bukve, in orodje za slikanje, spodnja pa mu je služila za to, da je na njej risal bankovce, in pritrtil ob njej platice za bankovce. V levi roci je držal lupo, ali povečevalno steklo, z desno pa je rezljal z ojštrim orodjem. Spodnja miza se je tudi naglo skrila, ako je le pritisnil na neko gumbo, in zginil je vsak sled njegovega poprejšnjega početja. Čuditi se moramo njegovi previdnosti. Boor je namreč vsakokrat, kadar je bil napravil gotovo število bankovcev, vse orodje, tudi tiskalnico, ukončal, platice potolkel in na svojih sprehodih kosoma zmetal v Donavo. Še svinčenate črke je po potu gredé v jarke, ali v čolnu sedé skrivoma trosil v vodo, in tako vselej izbrisal vsak sled svoje goljufije.

In vendar: kadar je jabelko zrelo, pade raz drevo! Tudi viteza Boora je osoda nepričakovano naglo zalezala. Leta 1845. so od 15. do 23. avgusta v nacionalni banki pri navadnem preiskovanju med bankovci našli devetnajst ponarejenih stotakov in desetakov. To je bil začetek konca. Da bi zasledili vir, iz katerega prihaja toliko ponarejenega denarja, sestavili so posebno policijsko komisijo in poslali skrivne ogleduhe na vse kraje dunajskega mesta.

druga 30 in prva 20 vitezov. Iz tega je razvidno, kako imeniten je red in kakšna visoka čast je bila mil. g. proštu podeljena. — Na to si izprosi mil. g. proš besedo in izrazi v daljšem govoru, katerega je govoril z jako krepkim glasom, svoje veliko veselje nad tem visokim znamenjem cesarjeve milosti. Opomni, kako se ima posebni božji milosti zahvaliti, da je ta slavnostni dan doživel, ker je bil večkrat v svojem življenju v smrtni nevarnosti. Kot majhnega otroka so ga prasci iz zibelke izvlekli in po tleh suvali in da ni ob pravem času prihitela mati, po njem bi bilo. Ko je po Koroškem v letih 1837 in 1855 razsajala kolera, tedaj je brez strahu okuženim bolnikom stregel, h katerim se lastni sorodniki niso upali pristopiti in so mu le skoz okna jedila za bolnike dajali. Vedno je bil zvesto udan presvitl. cesarju, za njega molil in tudi vernike vedno k zvestobi do vladarja opominjal. Tako je vedno deloval in hoče tudi do zadnjega izdihati tako delovati. Ko se mil. g. proš še spominja svoje svoječasne avdijence pri presvitl. cesarju, prosi h koncu g. okrajnega glavarja, naj blagovoli presvitlemu cesarju njegovo najiskrenejšo zahvalo za podelitev tega visokega reda sporočiti. Na to je sprejel mil. g. proš čestitke od slavnostnih udeležencev. — Pri sledečem obedu vršile so se razne napitnice, posebno se je mil. g. proš večkrat oglasil. Pri prvi napitnici spominjal se je mil. g. proš presvitlega cesarja in izjavil, da se po tem redkem odlikovanju ne čuti samo on visoko počeščenega, ampak ob enem tudi ves duhovniški stan, dà, ves slovenski narod. Govorniku so udeleženci navdušeno pritrjevali. Nismo se mogli dosti čuditi popolni dušni brihtnosti in telesni krepkosti mil. g. prošta, dasi šteje že 90 let. Bog ohrani nam mil. g. prošta še mnogo let v krepkem zdravju, da bo mogel svoje vzorno delovanje še dolgo let nadaljevati Bogu v čast, vernemu ljudstvu v korist in slovenskemu narodu v veselje!

Iz Črneč. (Kje so tri ure slovenščine na teden v naši šoli?) Ko je bil še rajni gospod Šetina učitelj pri nas, bile so na naši šoli upeljane tri slovenske ure na teden. Rajni gospod učitelj, akoravno ni bil prijatelj slovenščine, je vendar poučeval te tri ure slovenski. Odkar smo pa dobili novega učitelja, pa prezira te tri ure slovenščine, akoravno je bojda rojen Slovenec. Zató se slišijo pritožbe od starišev, in tudi od otrok samih, da se vedno le po nemško poučuje, in stariši se jezijo, da jim otroci le nemške knjige nosijo domu ter berejo doma, katerih pa ne zastopijo ne stariši ne otroci sami. Tako je neka mati svojemu fantu naročila, naj nese knjigo g. učitelju nazaj, in da naj reče, da nemških knjig ne zastopijo, naj torej dá v prihodnje slovenske. Ali učitelj poda fantu zopet le nemško knjigo, rekoč mu, naj le bere, da se bode „bolje nemščini privadil.“ Kako se ji bode pa privadil, ako je ne zastopi?! Ali je res, da v šolski knjižnici ni slovenskih knjig? Zakaj je pa tedaj v Mohorskem „Koledarju“ vpisano „za pridne šolarje in šolsko knjižnico“? Kje so tedaj te knjige? Ali se morebiti zavoljo tega ne dajajo otrokom, ker so katoliške in pa slovenske? Tudi v spričevalih, ki jih otroci nosijo domu, v vrsto „die zweite Landessprache“, ni nobene številke ali note vpisane, ampak so le same pike. Ali g. učitelj ne vé za odlok deželnega šolskega sveta, kateri je odločil za slo-

Dné 11. septembra pride „baronica Boor“ po navadi v prodajalnico gospoda R. . . , nakupi za 36 goldinarjev različnih za kuho potrebnih rečij in plača s stotakom. Toda štacunarju se je denar zdel sumljiv, ker so bile vodene poteze na njem presvetle. Baronica plača z drugim stotakom, ter hoče prvega imeti nazaj, a štacunar jo primora, da zapiše svoje ime na ponarejeni bankovec. Potem izroči stotak policijski komisiji in naznani gospo Boorovo. To je bil prvi sled, od kod da pride ponarejen denar. Gospa se je sicer pred komisarjem opravičila ter spričala, da je podedovala 14.000 mark, med katerim denarjem je bil tudi oni ponarejeni stotak. Vendar je imel zdaj komisar lepo priložnost, zahajati v grad Kottlingbrun, češ, da ima poprašati še to in ono. Ob enem je dal v sosesko celo krdelo ogleduhov moškega in ženskega spola, ki so kot dninarji, krojači ali šivilje itd. vedno imeli v očeh grajščino in nje prebivalce.

Drugi sled je policiji dal Boor sam. Kupil je namreč pri zlatarju F. R. . . zlato verižico za svojo žepno uro in prstan za svojo gospo, oboje vkup za 65 gld. Plačal je s ponarejenim stotakom, katerega pa zlatar ni spoznal. Šele pozneje, ko je zlatar bankovec pri banki menil, so spoznali ponarejeni denar. Zlatar, ki kupca ni poznal, podal je komisiji vsaj natančen popis, vsled katerega so Boora dobili na sum. Pri nekem obisku v grajščini je komisar zagledal pri Booru tudi popisano verižico, in našel pri dveh grajskih deklah dva ponarejena desetaka, katera ste dobili od gospodinje. Tudi omenjeni prstan se je ob neki priložnosti našel v gradu.

Naglo, kakor bi beriči kar izrastli iz tal, bili so vsi prostori v gradu zasedeni in začela se je

venščino tri ure na teden? Prej se je ta pouk vršil, sedaj ne. Ali je morebiti za tega učitelja drugi učni načrt? Ali se to godi iz nevednosti (?) ali zgolj le iz zagrizenosti proti našemu slovenskemu jeziku? Čudno bi bilo, da bi učitelj mogel svojo rodno kri tako sovražiti, da bi skušal odtujiti svojemu narodu našo deco. Morebiti g. učitelj misli, da naše priprosto ljudstvo spi v popolnoma narodnem spanju. Ali tu se bode zelo opekel. Povedano mu bodi, da je že pred dvema letoma velika večina starišev podpisala prošnjo, da zahtevajo svoj materni, to je slovenski jezik kot učni jezik za naše slovenske otroke. Gospode šolske odbornike pa opozarjamo, naj gledajo, da se omenjene reči spravijo v red in naj priskrbijo slovenskih knjig v šolsko knjižnico. Le tedaj bodo stariši veseli, ako jim bodo otroci brali knjige, katere bodo tudi zastopili. Posebno pa pazite, da se bodo držale tri ure na teden v slovenskem pouku, kakor je bilo upeljano. Ako se to ne zgodi, se tudi ne vstrahšimo dalje poprašati, ako bode treba, tudi na Dunaj!

Iz Otoka. (Božične igre.) V minulih praznikih so tukaj in v sosesčini igrali „Kristusovo rojstvo“. Jožefu Uranu, tukajšnjemu mizarju, so prišle v roke stare bukve iz Št. Jakobske fare, katere opisujejo v vezani besedi prerokovanje, oznanovanje in rojstvo Jezusovo, beg svete družine v Egipt in umôr Betlehemskih fantičev, priprosto sicer, pa vendar ganljivo. Te stare bukve je Uran nekoliko popravil, naučil je svoje tri sine peti pastirske pesmi, privzel še nekoliko sosedov, ter jih z velikim trudom vadil v oni igri. Napravil je tudi s pomočjo krojača Martina obleko za 12 oseb: za pastirčke, tri kralje, angelja, Devico Marijo, Jožefa, Herodeža, za čvetero vojščakov in veliko drugih k igri potrebnih rečij. — Reči smemo, da so igrali dosti dobro. Petje je bilo harmonično ali vzajemno; prikazen svetega Jožefa posebno častiljiva, sveti trije kralji veličastno napravljeni in obnašanje vseh oseb primerno. Dasiravno je slo vse točno in gladko naprej, je trajala igra vendar dve uri, katere ste le prenapro vbežale za pozorne gledalce. Dokler bojo to sveto igro tudi sveto igrali in igralci se zdrževali vsega, kar je smešnega in neolikanega, dokler bojo igralci sami svojo igro imeli v časti in ne povsod, kamor jih kdo povabi, ampak igrali le v dosti prostornih sobah in poštenih hišah, je upati, da bo igra slovela in cvetela. Želeti bi bilo, da se nekatere nemške besede v igri prestavijo v slovenske in da bilo več različnosti v naspevih. Morebiti kdo izmed častitih bralcev vé za take priproste napeve, ki bi bili primerni tej igri. — Tej stari sicer, pa za naše kraje novejši igri, želimo najboljšega uspeha!

Iz Velikovca. (Velika umrljivost.) Akoravno je letošnja zima tako mična, vendar tukaj silno bolehalo in izvanredno veliko jih je v novem letu že umrlo. Do 24. jan. je od novega leta semkaj v tukajšnji mestni fari umrlo devet, v predmestni fari sv. Ruperta pa osem oseb, tedaj je umrlo v prvih treh tednih novega leta tukaj 18 oseb, kar je za naše razmere veliko število. Dné 13. jan. umrl je g. Jožef Rak, bivši lekarnar, dné 14. jan. umrla je gospa Ana Aufmuth, lastnica podjunskega Slovencec dobro znane gostilne, in g. Bernard Neuman, c. kr. okrajni tajnik. Dné 17. jan. umrl je g. Franc Mettinger, hišni posestnik in

natančna preiskava. Našli so zdaj toliko sumljive tvarine, da so obadva, gospoda in gospo, v noči od 10. do 11. oktobra 1845. l. prepeljali v preiskovalni zapor. O začetku sta oba tajila, pa ko razvidita, da je vse prišlo na dan, se vdata v svojo osodo, ter svojo krivdo popolnoma pripoznata. Ogromen je znesek ponarejenih papirjev, kajti skoraj milijon doseže. Zato se sme Boor imenovati največji ponarejevalec bankovcev 19. stoletja.

73letni starček Boor je bil dné 10. marca 1846 obsojen k smrti na vislicah, ravno tako tudi njegova žena. Njegova rodbina izgubiti bi morala svoje plemstvo in plačati nacionalni banki 32.000 goldinarjev škode.

Pa polajšali so gledé na njegovo visoko starost in imenitno sorodstvo njegove žene to kazen njemu na osem, njej pa na dve leti. Še v ječi je moral delati bankovce, sevêda le zato, da bi se o tako spretne mojstru učili. V zaporu se je hotel sam končati. Naredil je iz kruha kakor jajce veliko kepo, da bi jo pogoltnil in se skozi to zadušil, pa zapazili so to še ob pravem času, ter ga rešili. Vedno je bolehal, dokler ga je smrt 15. dné oktobra 1847 časne ječe rešila, v kateri je bil samo poldrugo leto. Bil je na pokopališču v Kottlingbrun pokopan in spremljala ga je velika množica njegovih nekdanjih podložnikov, katerim je bil dober gospodar.

Njegovo ženo pa so eno leto pozneje izpustili iz ječe.

J. P.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

barvarski mojster. Slednji volil je svoje veliko premoženje, obstoječe iz hiše v mestu in kakih 60 birnjev posetve merečih, jako dobrih njiv in nekaj denarja v gotovini, tukajšnji mestni občini. Po njegovih oporoki izraženi volji ima mestna občina ustanoviti iz njegovega premoženja štiri štipendije, ki nesejo vsaki 100 gld. na leto, in katere bo imel mestni občinski zastop oddajati le takim otrokom tukajšnjih mestjanov, ki obiskujejo tukajšnjo nemško mestno šolo. Iz tega je že razvidno, da bode nemškonacijonalni mestni občinski zastop vse štipendije le Nemcem oddajal. Mi Slovenci zavoljo tega Nemcem nismo nič nevoščljivi, ampak radi privoščimo jim to dobroto, saj imajo dosti revežev med seboj.

Iz Velikovca. (Meščanska zadruha [komuna] odpravljena.) Starodavna tukajšnja meščanska zadruha služila je našim nemškim nacionalcem kot glavno pomagilo pri večletni agitaciji, vsled katere so konečno dobili občinske vajat v svoje roke. Samostalno misleče vodstvo mestjanske zadruge je svoje dostojanstvo odložilo, in tako so lani nemški nacionalci postali tudi gospodarji v zadruhi sami. Kar so več let že svojim volilecem obetali, to so zdaj tudi izvršili. Dne 19. grudna minulega leta je imela meščanska zadruha svoj letni občni zbor, in pri tej priliki se je sklenilo, da se dosedanja pravila meščanske zadruge odpravijo in se njeno premoženje združi z občinskim premoženjem. Treba je seveda za ta sklep še doseči potrjila od višje oblasti, namreč od deželnega odbora. Z ozirom na prijateljske razmere, v katerih se nahajajo naši nemški nacionalci z deželnimi odborniki, ne dvomimo, da bi deželni odbor tega sklepa ne potrdil. Ali z ozirom na to, ker je meščanska zadruha graščina, ki je vpisana v deželni zemljiški knjigi, najbrže cela stvar ne pojde tako gladko. Pa recimo, da se oni sklep potrdi, ali bo pa tudi res premoženje meščanske zadruge občini toliko koristilo, nad tem dvomimo. Zakaj meščanska zadruha nima samo dohodkov, ampak ima tudi obilno stroškov. Tako ima na svoji hiši tukaj v celovškem predmestju še precej dolga, potem mora za mestni vodovod vsako leto precejšnjo svoto doplačevati. Glavne dohodke nese zadruhi mutnina od dravskega mosta, ki donaša na mesec 400 gld. dohodkov. Ako pa, za kar je splošno prizadevanje, pride do tega, da se mutnina na dravskem mostu odpravi, potem oni glavni dohodki odpadejo, in kaj potem? Na vsak način pa bi bilo boljše, kakor vsakoletne dohodke združnega premoženja sproti porabiti, jih nabirati, da za slučaj, ako ima v katerem letu občina kake velike stroške, imamo kaj na strani prihranjenega, in ni treba morda celo za več let občinskih priklad povišati.

Iz Šmihela nad Pliberkom. (Cesarska slavnost in podružničen shod.) Cesarska slavnost, katero je napravila naša podružnica sv. Cirila in Metoda dne 22. jan. pri Šercarju, se je prav imenitno obnesla. Zbralo se je veliko število zavednih Slovencev in Slovenk in navzoči so bili štirje narodni župani. Pokazali smo svojo udanost do presvitlega cesarja, o katerega pomenu za nas Slovence, je nam vneto govoril domači g. kaplan Jurij Trunk. Cesarju se je odposlala udanostna brzojavka. Združili smo tudi koristno s prijatnim. Koristno je bil za nas govor č. g. Rozmana o šolah, prav prijeto smo se pa kratkočasili, ko smo igrali tombolo, katera je prinesla naši družbi tudi precejšen dobiček. Marsikateri je bil vesel, ko je dobil kaj lepega, drugi je bil iznenaden in ostalo mu ni drugega, nego da se je z vsemi vred — smejal. Takih veselje je mogoče napraviti le med zavednimi Slovenci. — Volili smo nov odbor in za načelnika izbrali našega obče spoštovanega župana g. Jurija Rudolfa. Neprijatelji sicer tudi tú niso mirovali in rogovilili celi teden zoper shod, ali pokazalo se je, da je njih trud bil le bob v steno! — Izrazili smo tudi svojo žalost (!) nad prenglim (!) koncem „Svinjereda“ ali „Kmetkega Lisjaka“ — ter zložili namesto venca na njegov grob za Velikovsko šolo 34 kron! Vidi se, kako smo ga ljubili! Dražba starih opank J. O. je prinesla v isti namen 4 krone. Mladi Šmihelski pevci so peli med zborovanjem tako mično, da zaslužijo hvalo vseh. Na svidenje na prihodnjem shodu! Naša iskrena želja je le še, da bi se vsi kmetje od vseh vasij udeležili takih koristnih in ob enem poštenih ter veselih shodov.

Iz Železne Kaple. (Star običaj na predvečer Svečnice.) Otroci v Železni Kapli se predvečera Svečnice najbolj veselijo. Že cele tedne poprej se nanj pripravljajo s tem, da delajo ali pa si dajo od drugih narediti iz papirja male cerkvice. Line, okenca in vrata morajo biti iz modrega ali rudečega ali rumenega papirja, čim več je barv, tem lepše. Ko zazvoni večernico so otroci že zbrani pri cerkvi Device Marije izven trga. Vsak ima na dolgem po 3 sežnje visokem drogu cerkvico, v kateri gori sveča, da razsvetluje različno barvana okenca. Ko odzvoni „Češčeno si Marijo“, grejo v procesiji skozi trg do grada Ha-

geneg, ki je kakih 10 minut od trga oddaljen. Za njimi gre cela množica radovednih ljudi. Tam na mostu se ustavijo in pomečejo cerkvice v Belo. Med procesijo ni dosti reda. Največ veselja pa napravlja otrokom glasno vpitje. Čim močnejši glas ima, tem bolj kriči, pa vendar vsi enoglasno:

„Ante pante populore
Ante pante populore“

vmes se pa tudi čuje

„Kócelj vrata cvilijó-re.“

Od daleč se to sliši kakor bi otroci molili kakšne litanije. — Odkod ta navada, in kaj pomenijo te besede? Ta običaj mora biti star že več sto let. Najstarejši ljudje pripovedujejo, da je bila pred dolgim časom tukaj velika povodenj. Farna cerkev in cela Kapla je bila na predvečer Svečnice pod vodo. Le romarska cerkev Dev. Marija, ki stoji na hribu, bila je še na suhem. Takrat so se ljudje zaobljubili k tej procesiji. Kdor pozna lego Kaple, kjer se stakajo 3 vode: Bela, Obirska in Lobnik, in kdor je slišal ono šumenje in drvenje hudournikov, ki že ob navadnem deževju valijo velike skale med valovi seboj, bode uvidel, da je ta početek čisto naraven in verjeten. — Pa odkod besede: „Ante pante...“; kaj pomenijo? Na Svečnico se blagoslovijo v cerkvah sveče. S tem je združena navada, da grejo ljudje v procesiji okrog cerkve, z gorečimi svečami v rokah. Duhovniki molijo ali pojejo med procesijo pesem, katero je molil stari Simeon v tempelnu, ko je zagledal Zveličarja: „Nunc dimittis servum tuum in pace...“, po slovensko: „Zdaj pusti svojega zlužabnika, Gospod, v miru...“ Ena vrsta v molitvi se latinsko glasi: „Ante faciem omnium populorum.“ In iz tega je nastalo: „Ante pante populóri“. Do leta 1851. in 1852. so otroci še molili celo pesem po latinsko. Takrat je še živel stari cerkovnik, „Tone“ po imenu. Ta se je z 3 otroci ukvarjal in jim zabijal to latinsko pesem v glavo. Eno vrstico je molil on, drugo so morali otroci, počasi in glasno. Tako so šli v procesiji skozi trg. Tudi za red med procesijo je skrbel stari Tone. Otroci pa imajo trdo glavo, posebno za latinske besede, kar se že pri ministrantih vidi, ki besede včasih čisto predrugajo. Tako je bilo tudi tukaj. Otrokom se je najbolj dopadla vrstica: „Ante faciem populorum.“ Iz tega so napravili „Ante pante populore.“ — „Kócelj vrata cvilijó-re“, je nastalo l. 1854. Pri Koceljnu (sedaj pri Šumiju), so imeli na dvorišče vrata, ki so res čudno cvilila, ker jih nikdo ni namazal. Otroci grejo ravno s procesijo mimo, ko nekdo odpre vrata. To so otroci kar porabili in vpletli novo vrsto med svoje: „Ante pante“. Še do zdaj so se te besede ohranile, če ravno vrata ne cvilijo več.

Iz Sinčevasi. (K popravku g. Leitgeba.)

Slavno uredništvo „Mira“! V 3. šte. „Mira“ od dne 30. jan. berem popravek, ki ga je vposlal g. V. Leitgeb v Sinčevasi, popravek, ki hoče popravljati „Mirovo“ poročilo o moji lesni kupčiji z g. Leitgebom in o kazni, ki sem jo jaz o priložnosti te kupčije moral po nedolžnem prestati. Deloma mi tisti popravek ni umljiv, morebiti tudi drugim ne. — V kolikor pa ga razumem, trdi, da bi bil jaz priznal, da g. Leitgeb ni kriv nikakega sekanja čez meje. Temu nasproti pa je g. Leitgeb sam priznal nekaj družega, ko mi je, da smo konečno prišli do miru, od res prodanega gozda pustil odškodnino zato, kar so njegovi ljudje čez mejo bili posekali. Tukaj zopet jasno izrečem, da je g. Leitgeb za 26 debel čez mejo prišel. — Nadalje trdi g. Leitgeb, da mene on požara nikdar ni sumnil. Jaz samo to vem, da sem bil zato skoro štiri tedne po nedolžnem v zaporu. Kdor me je sumnil, to mi je nazadnje vse eno, zdano mi je le, da je večkrat zahajal k Leitgebu neki „Kret“, 21 krat kaznovana oseba, kojega žena je meni pravila, da bi bil g. Leitgeb pri tem častivrednem možu večkrat bil kaj poizvedoval. — Da bi se jaz bil pri sodnji v „protislovih“ zapel, se mi ne zdi resnično, sodnije so razne: jedna v Dobrlivasi, ki me je dejala v zapor, in višja sodnja v Celovcu, ki me je oprostila. Vem, da se pri višji sodnji „v protislovih“ nisem „zapel“. — Leitgeb se čudi, da oseba, ki je bila v Dobrlivasi njegova glavna priča, 21 krat kaznovani Kret še zdaj pri meni stanuje. Jaz se še bolj čudim, da mi moj ljubeznjivi sosed Leitgeb to očita. On mora vedeti, da sem jaz hotel tistega človeka iz hiše vreči, a on trdi, da je stanovnik plačal do sv. Jurija — in me je šel tožiti. Ker sem k sodnji v Dobrlivasi prišel za par minut prepozno, obsodili so me „in contumaciam“. Proti tej obsodbi bom sev rekural. Ako se g. Leitgeb temu čudi, se jaz čudim tembolj, da on zdaj o častivredni priči g. „Kretu“ nič več ne ve. — Gosp. Leitgeb trdi, da mi je on rekel, „Orasch bodi zadovoljen, kajti vse se je za tebe tako ugodno razmotalo in pusti mene nadalje pri miru.“ V resnici je g. Leitgeb rekel: „Ni bilo prav dol storjeno. Ko bi prav bilo dol storjeno, bi ti moral zaprt biti,“ to jaz lahko s pričami dokazem. Sev g. Leitgebu ta beseda ni prijatna, ker

je v nji morebiti neka nedovoljena kritika sodbe c. k. deželnega sodišča. Da mi je gosp. Leitgeb pustil kos svojega lesa, zanikava. Dr. Abuja in drugi prisotni vedó, kako so mi prigovarjali, naj jaz dotični kos lesa vzamem, da pridemo s pravdo do konca. Prosim slavno uredništvo, da to pojasnite č. č. čitateljem. Če se g. Leitgeb zopet oglasi, imamo tudi mi še kaj povedati.

Karol Oraš, občinski odbornik.

Iz Bilčovsa. (Nezgode.) Dne 31. jan. pokopali smo tukajšnega gostilničarja J. Ogris-a, p. d. Miklavža. V soboto popoldne je hotel streljati na neko vrano. Šel je v pritično sobo po puško, katera je nabasana pod poseljo ležala. Kakor je bilo videti, hotel jo je v hitrosti, pri cevih jo držec, potegniti izpod postelje, a pri tem je zadél s petelini v postelj ali kaj družega. S kratka: Hitro potem, ko je skočil v sobo, zaslišal se je pok, zatem močen stok nesrečnega, ki je, držeč se za trebuh, skočil iz sobe v vežo, kjer se je zgrudil na tla. Ves strel šel mu je v trebuh. V kakih 10 minutah izdihnil je svojo dušo. Prihitevši duhovnik ga je mogel le še dèti v poslednje olje. Pokojnik je bil star še-le 29 let in je zapustil mlado ženo z dvema otrokoma. Bil je kratkočasen mož, dober lovec in pevec. Naj počiva v miru! — Ravno istega dne zgodili sta se še dve nesreči. Pri Tinjaku strl je rezalni stroj hlapcu dva prsta. V Muškavi pa si je kmet Fajnik pri enakem stroju zlomil dvakrat roko. Nesreča nad nesrečo!

Iz Ukeu. (Vrl mož umrl.) Preteklo leto na Božični praznik smo izgubili iz naše srede moža, ki je bil značajan, jeklen mož naše stranke. Janez Errath, p. d. Marčul je po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti, na sveti dan zjutraj v Gospodu zaspal. Bil je čislán in mnogo spoštovan, seveda mu tudi sovražnikov ni manjkalo. Bil je v prejšnjih letih župan, šolski svetnik, cerkveni ključar itd. Rajni je imel srce za kmeta in reveža in branil je pogumno pravico. Bil je sam kmet, zato je vedel, kako trda prede v sedanjih časih za kmeta. Čislal je svoj materni jezik, kakor se spodobi dobremu sinu, ki spoštuje svojo mater. Zapustil je rajni Marčul ženo in devet otrok, ki seveda najbolj žalujejo za njim. Pa ljubi Bog jim bo dal srečo, ker rajni je bil usmiljen udovam in sirotam. Večkrat se sliši od ljudi govoriti: „Marčul je bil mož, ki je le malo taci“, in to je tudi resnica. To morajo še celo njegovi nasprotniki spoznati in reči. K pogrebu smo ga spremili častno. Bili so trije č. gg. duhovniki in vsak, ki je le mogel, mu je skazal zadnjo čast. Naj počiva v miru in blag mu spomin!

Iz Beljaka. (Nemška olikanost.) Pred tukajšnjim okrajnim sodiščem se je vršila 31. jan. obravnava proti tukajšnemu mesarju Kramarju, pri kateri je bil le-ta obsojen na 20 gld. kazni in v plačilo vseh stroškov za njegovo grdo postopanje proti nekemu poštenemu oštirju in njegovemu bratu iz Lipe nad Vrbo. Namesto da bi jima namreč izplačal za pripeljano blago dogovorjeno ceno, ju je pošteno ozmerjal prav po nemškutarskem receptu, rekoč: naj peljeta svoje tele svojim „bindišarjem“, naj ga oni sami snedó, ter nazadnje prizadel je njima še hude udarce po glavi, za kar je tudi prejel omenjeno „plačilo“. Vidite, g. Kramar, da ste bili na krivem potu, ko ste mislili, da smete „bindišarje“ pobijati kakor vole v klavnici, in prihodnjič bi vam svetoval se prepričati ali imate pred seboj kakšnega slovenskega kmeta, ali pa „bindišarskega“ vola. Da pa blago ni bilo slabo, je jasna priča to, da sta je zgoraj imenovana še isti dan prodala v hótelu Tharman za isto ceno, in tudi kar zadene vago, sta bila na boljšem, ker je bilo uradno vagano in za tri kile težje kot na prejšnji vagi. Torej kmetje, bodite oprezni! In ta nemški omikanec ima menda v zakup vžitinski davek za beljaški okraj, kateremu pripada tudi veliko Slovencev. To si je treba zapomniti!

Iz Št. Vida v podjunski dolini. (Pogreb.) Dne 24. januarja tega leta smo pokopali rajnega Franca Kovača v Mlinčah. Že štiri leta je hiral na neki notranji bolžni na jetrih, ne da bi se kaj zmenil za to. Delal je pridno naprej, in ko je prihajala bolezen le hujsi in nevarnejši, šel si je k zdravnikom pomoči iskat, a bilo je že prepozno. Rajni Franc Kovač je bil vsestransko značajan in pošten mož. Delal je pridno od jutra do večera, imel je pa tudi vselej zadosti naročenega dela, saj je bil znan daleč okrog kot sposoben in zastopen kovač. Zraven svojega trudnega in težavnega dela pa ni nikoli pozabil svojih krščanskih dolžnostij, posebno zvesto je opravljal božjo službo ob nedeljah in praznikih, ter vedno v spominu imel zlati nauk: „Moli in delaj“. Svojega roda nikoli ni zatajil, ampak povsod in pri vseh priložnostih se je kazal kot zvestega Slovenca. Zategadelj je bil pa hud trn v očesih „slovenskih“ nemškutarjev, posebno ob času volitev. Kot skala je stal vedno na krščansko-slovenski strani. In ravno zategadelj ga je tudi z drugimi osebami vred napadal rajni „Kmet-ski List“ p. d. „Lisjak“ in ga obrekoval, kakor da

bi strašno agitiral. A rajni se zadnje občinske volitve zavoljo bolezni ni več mogel udeležiti. Kako je bil rajni Kovač obče spoštovan, pokazal je pogreb, katerega se je udeležilo ogromno veliko ljudij, največ mož. Bog mu daj večni mir in pokoj!

Iz Strmca. (Odgovor nasprotnikom.) Lutranska „Bauernzeitung“ od 25. jan. t. l. št. 3. je v dopisu iz Vrbe tudi nas vzela na piko ter nam pokazala svoje lepe zobe. Spravila se je najprej na g. župnika, ter ga imenovala „copernika“, ker je bil bajé tako „kunšten“, da je tatu znal „zacomprati“, da je iz cerkve ukradene reči nazaj prinesel. S tem je pa dopisnik prav za prav le mislil počrniti farane kot Slovence, češ: glejte kakšni babjeverci da so. V resnici je reč čisto iz trte izvita, kakor je zvit g. dopisnik sam. Jaz pridem z ljudmi cele fare v dotiko, ali niti od najstarejše babice nisem slišal, da bi govorila kaj takega. Dalje g. dopisniku iz Vrbe ali prav za prav od Strmca ni prav, da je zasedel mesto oštirja in mežnarja ravno tam Slovenec, ki menda po njegovem mnenju nič nemško ne zna. Dopisnik se boji, da tujcev tja ne bo ter bo promet z njimi zelo oslabil. Gospodine: naj vas to prav nič ne skrbi, ker skrb je huda reč, ter bi vašemu itak že suhemu truplu mogla prizadeti še sušico, katero pa, mislim, tako že imate. Če bi se ob času poletne dobe pokazala kakšna potreba za to, bo skrbel oštir sam, tu vam ni treba si s tem glave beliti. Ali nam se zdi, da se vam, oziroma vaši milostljivi, že dolgo slinice cedijo po gostilni, še bolj kot Izraelcem po polnih loncih mesa, in le težko čakate trenutka, da se vam ponudi priložnost in potem bo menda tujcev kar deževalo iz „Bismarkovine“ in Št. Jurij bo tudi še na strmi skali ostal in črni grad za cerkvijo se ne bo podrl. Da so v 6. letih tam bili kar štirje gostilničarji, s tem ste pa res črno zadeli; ali pozabili ste dostaviti, da se z nobenim niste mogli sporazumeti ter ste živeli z njimi v vednem sovraštvi, kar je menda novodobna nemškutarska „ljubezen“, ki se vašemu stanu lepo prilaga. — Svojega stavka pa dopisnik ni mogel končati, da ni dal zaušnice nekemu rodoljubu — menda v zahvalo, da se je njemu in njegovi ženi večkrat pogrnila miza, pri kateri so mastne „bindišarske“ klobase in hrvaška slivovka izvrstno dišale, kar tudi „fine“ dame nič ni motilo. Jako čudno se nam zdi, da temu sinu slovenskih starišev slovensčina tako strašno smrdi in vendar je slovenski kruh. Zakaj pa ne gre v nemški „rajh“, kjer ga gotovo težko pričakujejo? In nazadnje: ne le tisti, kakor pravite vi gospodine, kdor ima stekleno streho, ne sme kamnov metati; jaz rečem, da tudi tisti, ki ima maslo na glavi, naj ne hodi na sonce. Na druge vaše čenče ni vredno odgovarjati. In zdaj se poznamo, na svidenje!

Iz Št. Štefana ob Zilji. (Slovo naši poštarici.) Kljub temu, da nas še le kratko s svojo pričujočnostjo razveseljuje, si je naša gospodična poštarica že močno odklonila srca našega slovenskega ljudstva. Da je slovensčina nezmožna, se jej ne šteje toliko v zlo, da pa s strankami, s katerimi ima občevati, postopa tako brezobzirno — kar smo že jedenkrat v „Miru omenili — mora vsak treznomislec človeka obsoditi. Ali ne kaže zagrizjenosti zoper slovensko ljudstvo, katerega služabnica je, če slovensko dekle, ki zahteva poštno znamke (!) zbada: „wollen sie nicht windische“ (!!). Ali ne kaže surovost s tem, da imenuje osebo, katero ima na sumu, da je spisala zadnji dopis „Miru“: „grober Lüml“. Da pa vse to dela samo iz zagrizjenosti zoper slovensčino, kažejo slučaj, da tudi pisma s popolnoma slovenskimi naslovi odpošlje, če hoče, na določeno mesto, dobro vedoč, da ni treba zadnje postaje tudi nemški pripisati, če je v slovenskem kraju. Sredi meseca februarja nas ima baje zapustiti; naj jo spremlja sreča, tudi mi bomo srečni! Do c. kr. poštnega ravnateljstva pa imamo srčno prošnjo, naj nam pošlje namestnico, zmožno slovenskega jezika.

Politični pregled.

Avstro-Ogerska. Državni zbor je zaključen in § 14. je nastopil svojo vlado. Kdaj se drž. zbor zopet snide, je povsem negotovo. Razne stranke so izdale izjave, v katerih označujejo svoje stališče v sedanjem položaju. Levica je izdala skupno tako izjavo, v kateri pogriva stare čenče o „zatiranju“ Nemcev. Da bi bili Slovani tako „zatirani“! — Kdaj se zberejo deželni zbori, še ni določeno. Bržkone okoli Velike noči. — Trgovinski minister baron Dipauli je postal ces. tajni svetovalec. — Tudi na Ogerskem državni zbor še vedno ni začel resno delovati. Opozicija se upira rednemu delovanju, dokler se ji ne zajamci, da odstopi sedanji ministerski predsednik, da se zakonito zabrani vplivanje vlade na volitve in da se nagodba z Avstrijo sklene v smislu opozicije. Vlada se pridno posvetuje z vodjami opozicije in znamenja kažejo, da bo opozicija zmagala s svojimi zahtevami in sedanja vlada morala odstopiti.

Druge države. Iz Nemčije je policija preganala zopet kakih 250 Slovanov, ki so delali v premogokopih pri Essenu. Večina iztirancev je Poljakov, med njimi pa so tudi nekateri Slovenci, ki so prišli v Essen iz Köflacha in iz Trbovelj. Grof Thun je nedavno nemški vladi grozil, da povrne šilo za ognjilo. Sedaj bomo zopet jasno videli, da si mora grof Thun preganjanje Slovanov pustiti mirno dopasti, ker drugi tako hoté! — Bolgarija je dobila novo ministerstvo. Na mestu Stojlova je postal ministerski predsednik Grekov. — Švedija in Norvegija sta dobili novega vladarja. Ker švedski kralj Oskar II. zelo boleha in pojde za dalj časa na jug, izročil je prestolonasledniku princu Gustavu začasno vladno obeh držav. — Nemški državni zbor je sprejel predlog, naj se zakon zoper jezuite razveljavi. — Bolgarska kneginja Marija Luiza je v torek dné 31. januarja umrla vsled poroda. Kneginja je bila blaga žena in zelo jo je bolelo, ko je dal nje mož sina Borisa vsprejeti v pravoslavno cerkev.

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Zopet se obračamo po stari navadi do dragih Slovencev in Slovenk, do vseh svojih rojakov širom svetà, ter jih vabimo, naj se zopet pridružijo naši družbi! Do prelepega števila udov se je družba povzpela lani. Tudi letos naj bi ostalo tako, zakaj geslo naše za Mohorjevo družbo mora biti: „Ne nazaj, marveč vedno naprej in navzgor!“

Gg. poverjenike nujno in iskreno prosimo, naj tudi letos trudoljubno zbirajo po posameznih krajih krdela Mohorjanov ter jih vneto vabijo v kolo naše družbe. Ta trud naj pa podpirajo vsi rojaki. Ne le da naj ostanejo družbi zvesti vsi njeni dosedanji udje; marveč vsak Mohorjan naj postane nekak apostol naše družbe v tem, da jo priporoča znancem svojim, vabi k njej prijatelje in nam tako pomaga približevati se cilju: da je ne bo več slovenske hiše in rodbine, kjer bi se ne čitale Mohorjeve knjige!

Za mali donesek 1 gld. ponuja družba svojim udom šestero lepih knjig, po katerih si morejo bistriti um, blažiti srce, iz katerih zajemajo toliko zlatih nauk, premnogo prijetne zabave. — Tudi ne smemo zabiti premnogh duhovnih dobrot, katere družba ponuja svojim udom po mnogih odpuških ter skupnih molitvah in daritvah družbenikov!

Zato, rojaki, na delo, da se nas zbere zopet častno, in ako Bog dá, še večje število udov. To bode vsemu narodu v največje srečo in čast ter tudi v ponos pred vnanjim svetom.

Knjige, katere se v družbeni tiskarni že marljivo pripravljajo, izidejo sledeče:

1. „Zgodbe sv. pisma.“ VI. snopič. Te dragocene knjige Slovincem pač ni treba znova pripočati. Vsaj ona naj primora vsakega uda, da vstraja pri družbi, da po nji sčasoma dobi v roke vse sv. pismo, ki nam prav odpira hram božji, ki je edino varno zavetje zmedenega človeškega življenja. — Najboljše priporočilo za knjigo pa je blagoslov, katerega so sv. Oče Leon XIII. podelili pisatelju knjige, gosp. dr. Fr. Lampé-tu in vsem, ki beró to delo.

2. „Premišljevanja o presvetem Rešnjem Telesu.“ Zadnja leta se je po vsem katoliškem svetu zelo povzpela pobožnost do presv. Rešnjega Telesa, kar nam tudi po Slovenskem spričujejo mnoge bratovščine, v mnogih farah vpeljana vedno čiščenje itd. Odbor hoče torej s to knjigo vstreči vsem udom, čestilcem presvetega Rešnjega Telesa. Knjiga obsega 31 premišljevanj pobožnega laškega duhovnika Paganija, ter popolen molitvenik s posebnim ozirom na presveto Rešnje Telo. Knjiga omilila se je zelo rojakom pisateljev in je predstavljena tudi že v mnoge druge jezike. Ugajala bode gotovo tudi Slovincem, zato sezite po nji!

3. „Jagode.“ Knjiga za odrastlo mladino. — Stritarjeva knjiga „Pod lipo“ se je jako omilila slovenski mladini. „Jagode“ nadaljujejo to delo s tem, da podajajo bolj odrastli mladini mnogo lepe zabave in zdravega pouka. Nanizanih je v knjigi 56 pesmic, za temi se vrstijo 4 igrokazi, kateri se bodo lahko predstavljali na domačih odrih. Knjigo zaključuje poučna povest: „Janko Božé.“ Ta knjiga naj vabi v Mohorjevo družbo zlasti naše odrastle fante in dekleta!

4. „Postrežba bolnikom.“ Ta koristna knjiga naj ne bi manjkala v nobeni hiši! Kolikokrat nastopi hitro nevarna bolezen, a zdravniška pomoč je oddaljena in težko dobiti. Ta knjiga bode učila, kako treba streči bolnikom, povedala potrebne stvari o hrani in pijači bolnikov, o prvi pomoči v sili in raznih nezdodah.

5. „Avstralija in nje otoki.“ Kakor smo Mohorjanom podali opis Kitajcev in Japoncev, podamo jim po tej knjigi opis Avstralije in njenih otokov. Zanimivo opisovanje bode gotovo ugajalo bralcem.

6. „Koledar“ za navadno leto 1900. Koledar bode uravnan kakor je bil v zadnjih letih. Potrudili se bomo, da mu bo vsebina kolikor mogoče raznovrstna in zanimiva.

To je književni dar, ki ga družba letos pripravlja svojim udom. Slovenci, sezite po lepih knjigah, vpišite se v Mohorjevo družbo!

Posebej se tem potom obračamo še do gg. slovenskih pisateljev z iskreno prošnjo, naj nikar ne zabijo naše družbe, marveč naj jo pridno zalagajo s plodom svojega uma in truda!

Dostavljamo, naj se nam vpisovalne pole gotovo pošljejo **do dné 5. marca**, kakor zahtevajo društvena pravila, da se ogromno delo v tiskarni ne zavleče in da je mogoče knjige ob pravem času dodelati in razposlati. Le oni, ki v pravem času pristopijo in ob enem pošljejo udnino, se morejo šteti za ude. Neudje pa morajo plačati za knjige kakor po knjigarnah, namreč 3 gld. 50 kr.

Bog blagoslovi na priprošnjo sv. Mohorja skupno naše delo v prosep družbe in napredek národa slovenskega.

V Celovcu, dné 2. februarja 1899. leta.
Odbor.

Novičar.

Na Koroškem. (Dva shoda) je priredilo katoliško-politično in gospodarsko društvo v nedeljo dné 29. jan. v Ziljski dolini. Predpoludnem je bil shod v Goričah, popoldne v Črešnjah pri Št. Juriju. Oba shoda sta bila zelo dobro obiskana in sta se vršila v najlepšem redu. V Črešnjah je prišlo na shod tudi več liberalcev, a niso ničesar ugovarjali. Zato se pa sedaj lažeje v svojih umazanih listih, da se kar kadi! Gosp. deželni posl. Grafenauer je na obeh shodih jako dobro poročal o deželnem zboru, g. Rozman pa je govoril o socialnih demokratih.

(„Schulverein.“) V Borovljah so ustanovili novo podružnico „schulvereina“. Za botrico je bila neizogibna gospa Knapič, ki je besedovala zoper Slovence, kakor teden prej v Velikovu. Bo menda že huda za nas, ko nam ženska tolikokrat napoveduje boj, ali kaj!?

(Duhovske zadeve.) Dné 22. jan. je bil č. g. Anton Pelnař, prej mestni kaplan v Celovcu, slovesno vmeščen na župnijo Št. Štefan ob Zilji. Na mnogaja leta! — Misijon so imeli v Libeličah. — Prestavljena sta č. gg. kaplana Jož. Fugger iz Št. Jakoba v Rožu v Sveče in Jan. Smolej iz Sveč v Št. Jakob.

(Pozor!) „Kmetijski List“, ki je hotel begati Slovence s krivimi nauki, je nehal izhajati. Nasprotniki naše vere in narodnosti pa hočejo še na drug način trositi krive nauke med Slovence. Razširjajo namreč protiverske knjižice med ljudi, ter jih tako begajo. Pred nami leže tri take knjižice: „Pravoverni katoličan“, „Verujem v odpustčenje grehov“ in „Grešnikov prijatelj“. Napisi so vabljivi, ali vsebina nad vse pohujšljiva, zato proč s takimi knjižicami!

(Novačenje.) Vojaške novince (rekrute) bodo letos nabirali: Celovec (za deželo) dné 13., 14., in 15. marca. Borovlje 16. in 17. marca. Celovec (za mesto) 18. marca. Št. Pavel 20. in 21. marca. Šmohor 29. marca. Beljak 4., 5., 6., 7. in 8. aprila. Trbiž 10. in 11. aprila. Železna Kapla 13. aprila. Dobrlavas 14. aprila. Prevalje 15. aprila. Pliberk 17. aprila. Velikovec 18. in 19. aprila.

(Osebne novice.) V Borovljah je umrl dné 30. jan. g. Fr. Colarič, dobroznani orglarški mojster in slovenski rodoljub, star 60 let. Postavil je v naši škofiji nad 30 novih orgelj. Bil je vnet zagovornik naših narodnih pravic, mnogokrat je nastopil tudi na slovenskih shodih. Časten mu spomin! — Dné 2. febr. je okr. glavar velikovski, g. Kreuter slovesno izročil srebrni zaslužni križec s krono g. Zankl-u, obč. tajniku v Dobrlivasi. G. Zankl opravlja svojo službo že od l. 1871.

(Drobiž.) Kakor poročajo listi, bode planska rudarska družba svoje gozdove na Koroškem, ki obsegajo 16 tisoč oralov, prodala nekemu koroškemu veleposestniku. — Mlekarsko zadrugo so s pomočjo kmetijske družbe ustanovili na Ziljski Bistrici. — Dné 26. jan. je pogorelo Ruševo posestvo na Lešni gori pri Pokrčah. — Novo podružnico kmetijske družbe so ustanovili v Hodišah. Pristopilo je 42 udov.

Na Kranjskem. Umrl je dné 27. jan. v Ljubljani preč. g. Andrej Čebašek, dekan ljubljanske stolnega kapiteljna. Bil je dober Slovenec, učen mož in goreč zagovornik katoliške stvari. N. p. v m.! — Novo podzemeljsko jamo so našli v Pešati pri Cerkljah pod goro Pešaški vrh. Ista je 32 metrov pod površino ter baje polna krasnih kapnikov. Prijatelje prirodnih čudežev bo nova jama zanimala. — Pogorela je v noči 22. januarja skoraj cela vas Kamenje v mirnopeški fari. —

Zveza vseh slovenskih županov, za katero so se župani odločili lani na ljubljanskem shodu, bliža se svojemu uresničenju. Pravila so že izdelana in so se predložila vladi. Sedež zveze bo v Ljubljani.

Na Štajerskem. V Gradcu je umrl č. g. Jožef Zagajšek, bivši župnik na Muti. N. p. v m. — Redko slovesnost so imeli dné 5. februarja v Kozjem. Zlato poroko sta tam obhajala zakonska Franc in Ana Bračun, dijamantno poroko pa zakonska Franc in Ana Dobrave. — V Št. Lenartu pri Veliki Nedelji so osnovali bralno društvo. — Južnoštajerska hranilnica v Celju imela je v preteklem letu 2,203.027 gld. 51 kr. prometa — Naučni minister je dovolil za tekoče leto 5. gimnazijalnemu razredu v Ptujju pravico javnosti. — V Mariboru je odprl svojo odvetniško pisarno znan slovenski rodoljub g. dr. Ivan Glaser.

Na Primorskem. V tržaški okolici delujejo že štiri podporna društva za zavarovanje goveje živine. — Pri občinskih volitvah v Tinjanu so sijajno zmagali Hrvatje.

„Naša straža“. Na Koroškem so dalje pristopili:

Kot ustanovniki: Fran Katnik, župnik na Dholic, 50 K; Matej Šervicelj, komendant na Reberci, 20 K; Anton Šturm, župnik v Borolah, 10 K; Fr. Grafenauer, dež. poslanec na Brdu, 10 K; Lovro Sever, župnik v Blačah, 10 K.

Kot letniki: Peter Urbanc, župan v Št. Štefanu ob Zili, 4 K; Fr. Kogelnik, posestnik v Podklancu, 4 K; Štefan Bayer, župnik v Pokrčah, 4 K; Fr. Treiber, župnik v Št. Rupertu, 2 K; Boštjan Mišič v Borovljah, 2 K; Jož. Zeichen, kaplan pri Sv. Valburgi, 2 K; Mat. Riepl, kaplan v Beljaku, 2 K; Mat. Prosekar, posestnik v Kotmarivasi, 1 K; Štefan Sokolšek, župnik v Št. Juriju, 2 K; Jak. Seebacher, župnik v Opačah, 1 K.

Bratje Slovenci, kjer koli živite, k naši straži vsi takoj pristopite! Bodi-si kmet ali učen gospod, vsak naj podpira ob mejah naš rod!

Dražbe.

Sodišče Celovec. Dne 6. apr. ob 10. uri, izba št. 85. Ruterjevo posestvo S. Presla v Imovcu, d. ob. Golšovo, vl. št. 25. (3880 gld.)

Dne 2. marca ob 10. uri, izba št. 85. Ruševo posestvo Val. Zuschlag-a v Šmartnu pri Celovcu, d. ob. Šmarten, vl. št. 50. (6191 gld.)

Dne 16. febr. ob 1/2 11. uri posestvo Jur. Podojsteršek-a na Lomu pri Libučah, vl. št. 21., d. ob. Lom (1662 gld.)

Sodišče Vellkovec. Dne 11. febr. ob 11. uri, posestvo Jož. Kuesa p. d. Blažeja v Zgornjem Dobu, vl. št. 4, d. ob. Spodnje Trušnje. (5065 gld.)

Tržne cene v Celovcu

dné 1. februarja.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	6	27	7	83
rž	5	9	6	36
ječmen.	—	—	—	—
oves	2	35	2	94
hejda	3	87	4	83
turšica (sirk)	3	60	4	50
pšeno (kaša)	7	30	9	12
fižol.	—	—	—	—
repica (krompir)	1	05	1	70
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

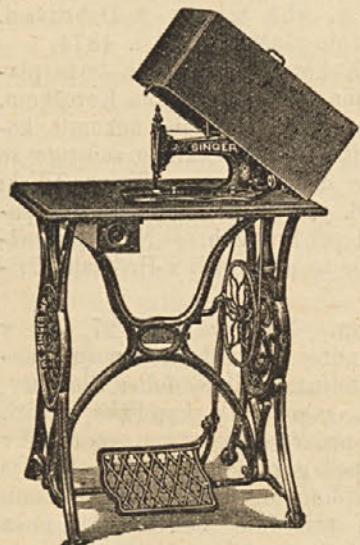
Sladko seno je po 2 gld. 35 kr. do 2 gld. 50 kr., kisló 1 gld. 75 kr. do 2 gld. 10 kr., slama po 1 gld. 65 kr. do 1 gld. 80 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 64 kr. do 70 kr. kila maslo in puter po 90 kr. do 1 gld. 20 kr. — Vprežne vole plačujejo mesarji po 175 do — gld.

➔ Današnja številka obsega šest strani. ➔

Naznanila.

Matija Planko

➔ v Celovcu, Burggasse št. 12. ➔

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev najboljših vrst črevljarjem, krojačem in šiviljam po najnižjih cenah ter je prodaja tudi na obroke. — Dalje ima v zalogi vedno na izbiro

železne blagajnice raznih velikostij, varne proti ognju in tatovom. — V svoji delavnici popravlja po nizki ceni vsakovrstne šivalne stroje in kolesa.

Kovačnica,

v dobrem stanju in na prav dobrem mestu, se dá pod prav ugodnimi pogoji s poljem ali brez polja v najem. Več pové lastnik Valentin Logar v Globasnici na Koroškem.

Svarilo!

Gosp. **Albin Josip Megušar**, rojen v Trziču na Gorenjskem, ima od mene legalizirano pooblastilo, katero s tem prekličem in kot **neveljavno objavim**. Imenovani torej ni opravičen, za mojo tvrdko sprejemati naročila ali denar. Ako bi to storil, je izročiti gosposki.

V Pragi, dné 1. januarja 1899.

Karol Filip Pollak,
tovarna za esence.

Malo posestvo se dá v najem

v Svetnivasi v Rožni dolini. Več pové Lorenc Sablatnig v Št. Rupertu pri Celovcu. Štev. 70.

Slikar za cerkve in sobe išče pridnega **učenca** in tudi dva pomočnika. Oglasila do 15. februarja.

Ivan Graber,

v Štebnu, pošta Malestig na Koroškem.

Učenca,

zdravega in čvrstelega, takoj sprejme **Karol Köstner**, kleparski mojster v Celovcu, Wagplatz št. 1.

Črevljarskega učenca

sprejme **Jakob Hedenik p. d. Dravec** na Žihpoljah, p. Celovec.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pisemenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Stara mamica, še meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodečnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

vseh nadomestkov za kavo ima zajamčeno

pristna Oelz-ova kava

odlično mesto. Zato se po svojih izjemno izvrstnih lastnostih hitro vpeljuje kot prijateljica res dobre kuhinje.

Samo pristna:

➔ v rudečih zavojih z belimi trakovi. ➔